

Finansudvalget

Sagsnr.
2013-10961

Doknr.
197074

Dato
29-01-2014

Folketingets Finansudvalg har d. 23. oktober 2013 stillet følgende spørgsmål nr. 32 (alm. del) til økonomi- og indenrigsministeren, som hermed besvares endeligt. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Jesper Petersen (S).

Spørgsmål:

"Vil ministeren oplyse, hvor meget beskæftigelsesfradraget skal hæves, og hvor meget kontanthjælpen skal sænkes i 2013 i en provenuneutral reform for at:

- (1) Ingen mister penge ved at gå på arbejde, jf. finansministerens svar på FIU alm. del spørgsmål 10 af 4. oktober 2013
- (2) Ingen får en gevinst under 1.000 kr. om måneden ved at tage et arbejde, jf. tabel 2, side 5 i Økonomi- og Indenrigsministeriets notat "Økonomiske incitamenter til beskæftigelse" fra maj 2012
- (3) Ingen får en gevinst under 2.000 kr. om måneden ved at tage et arbejde, jf. tabel 2, side 5 i Økonomi- og Indenrigsministeriets notat "Økonomiske incitamenter til beskæftigelse" fra maj 2012?"

Endeligt svar:

Den økonomiske gevinst ved at være i beskæftigelse kan opgøres ved det såkaldte forskelsbeløb. Forskelsbeløbet angiver forskellen i disponibel indkomst i en situation, hvor en person er beskæftiget (beskæftigelsesalternativet), og en situation, hvor personen er ledig eller efterlønsmodtager (overførselsalternativet).

Den disponible indkomst i de to alternativer beregnes under antagelse af, at personen er beskæftiget hhv. overførselsindkomstmodtager i hele det pågældende kalenderår. Der tages i opgørelsen højde for en række forhold, herunder transportudgifter til og fra arbejde og aftrapning af indkomstafhængige ydelser som boligstøtte og økonomisk friplads for børn i daginstitution.

Når nogle personer har relativt lave forskelsbeløb, fx under 2.000 kr. om måneden, kan det skyldes, at den umiddelbare indkomstfremgang ved at gå fra overførselsindkomst til beskæftigelse bliver helt eller delvist opvejet af udgifter til transport til og fra arbejde, lavere boligstøtte og bortfald af økonomisk friplads til børn i daginstitution.

Det er dog værd at hæfte sig ved, at andre forhold end den økonomiske tilskyndelse, også spiller en vigtig rolle for deltagelsen på arbejdsmarkedet. For det første kan dagpenge eller kontanthjælp ikke uden videre vælges som alternativ til beskæftigelse som følge af rådighedsforpligtelsen i dagpenge- og kontanthjælpssystemet.

For det andet vil tilfredsstillelsen ved at bidrage aktivt på arbejdsmarkedet, fællesskabet med arbejdskolleger og betydningen af at kunne forsørge sig selv betyde, at nogle vælger at arbejde, selv om de økonomisk set har forholdsvis lidt ud af det. Samtidig kan det at være i arbejde i sig selv bane vejen for et bedre lønnet job over tid.

Forskelsbeløbsberegningerne baserer sig på en opdeling af de 18-64-årige efter deres faktiske arbejdsmarkedsstatus. Der indgår fuldt beskæftigede lønmodtagere, delårsbeskæftigede lønmodtagere, fuldt ledige m.fl. og efterlønsmodtagere. Selvstændige, studerende og førtidspensionister m.fl. indgår ikke i opgørelsen.

Hvis der ses på gruppen af fuldt ledige m.fl., hvor også helårsmodtagere af kontanthjælp indgår, er det værd at hæfte sig ved, at langt de fleste kontanthjælpsmodtagere har et månedligt forskelsbeløb på 2.000 kr. eller derover, jf. tabel 1.

Desuden er andelen af kontanthjælpsmodtagere med lave forskelsbeløb væsentligt mindre end for dagpengemodtagere. Det afspejler, at satserne i dagpengesystemet generelt er højere end satserne i kontanthjælpsystemet.

Tabel 1. Fuldt ledige m.fl. fordelt efter månedligt forskelsbeløb, 2013

Forskelsbeløb	Dagpenge		Kontanthjælp		Øvrige		Alle	
	1.000 personer	Andel, pct.	1.000 personer	Andel, pct.	1.000 personer	Andel, pct.	1.000 personer	Andel, pct.
Under 0 kr.	2	2,9	0	0,3	0	0,3	2	1,2
Under 1.000 kr.	5	7,5	2	1,6	1	4,9	7	3,9
Under 2.000 kr.	12	19,4	6	5,7	2	13,4	21	11,0
2.000 kr. eller derover	51	80,6	104	94,3	15	86,6	170	89,0

Anm.: På grund af afrunding kan der være afvigelse mellem summen og totalen. Beregningerne er foretaget på registeroplysninger for 2011, der er fremskrevet til pris- og lønniveauet i 2013. For så vidt angår "dagpenge" og "kontanthjælp" omfatter tallene også personer med støttet beskæftigelse i de pågældende år, herunder aktiverede. For så vidt angår "øvrige" omfatter tallene sygedagpengemodtagere og personer, der har modtaget orlovsydelse mv. hele det pågældende år.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellen.

Hvis der ses på den samlede gruppe af 18-64-årige, der indgår i beregningerne, viser det sig, at hovedparten med forskelsbeløb under 2.000 kr. er beskæftigede, der har dagpenge som overførselsalternativ.

For disse personer vil en nedsættelse af kontanthjælpen ikke have nogen virkning på forskelsbeløbet. En forhøjelse af beskæftigelsesfradraget vil derimod øge forskelsbeløbet for alle.

Tabel 2 viser således to beregningseksempler, hvor beskæftigelsesfradraget i 2013 forhøjes fra 6,95 pct. til henholdsvis 20 pct. og 40 pct. Loftet for det maksimale fradrag hæves parallelt.

Forhøjelser af beskæftigelsesfradraget i den størrelsesorden vil medføre et betydeligt provenutab. Henholdsvis ca. 30 mia. kr. og ca. 73 mia. kr. før automatisk tilbageløb. Til sammenligning er de samlede udgifter til kontanthjælp (ekskl. aktivering) skønnet til ca. 18 mia. kr. i 2013.

Tabel 2. Beregningseksempler – forhøjelser af beskæftigelsesfradraget

	2013-regler	Beregnings- eksempel 1	Beregnings- eksempel 2
Fradragsprocent, pct.	6,95	20	40
Loft over fradrag, kr.	22.300	64.200	128.300
<i>Provenutab*</i>	----- mia. kr. -----		
Umiddelbart	15,2	30	73
Efter automatisk tilbageløb	11,5	23	55
<i>Personer med forskelsbeløb</i>	----- personer -----		
under 0 kr.	18.100	9.700	4.400
under 1.000 kr.	48.800	22.000	8.600
under 2.000 kr.	139.300	62.500	17.700

Note:*) Provenutabet i de to beregningseksempler udtrykker provenutabet ved en forhøjelse af beskæftigelsesfradraget i forhold til 2013-reglerne.

Anm.: Beregningerne er foretaget på registeroplysninger for 2011, der er fremskrevet til pris- og lønniveauet i 2013. Beregningerne er foretaget på grundlag af registerdata for 2011, der er fremskrevet til pris- og lønniveauet i 2013 samt gældende regler i 2013. Ekskl. selvstændige, studerende og førtidspensionister m.fl.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellen.

Som det fremgår af tabel 2, vilforhøjelsen af beskæftigelsesfradraget i de to beregningseksempler – til trods for det meget betydelige provenutab – ikke være tilstrækkelig til at løfte alle ud af gruppen med negative forskelsbeløb.

En forhøjelse af beskæftigelsesfradraget, der sikrer, at ingen har negative forskelsbeløb, vil med andre ord ikke kunne finansieres af de offentlige udgifter, der kan spares ved at nedsætte (afskaffe) kontanthjælpen.

Det samme vil selvsagt gælde en forhøjelse af beskæftigelsesfradraget, der sikrer, at alle har et forskelsbeløb på mindst 1.000 kr. eller mindst 2.000 kr.

Med venlig hilsen
Margrethe Vestager